

Přes hranice a zase zpátky: odboj na Valašsku na přelomu let 1944 a 1945

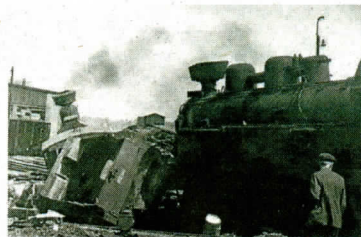
Koncem roku 1944 a začátkem roku 1945 postupovala fronta stále víc na západ a nenávratně zatlačovala německou armádu ze všech stran. Paralelně s boji na frontách druhé světové války probíhaly na území bývalého Československa partyzánské boje.

První rezistenční skupiny na území Protektorátu se zformovaly takřka bezprostředně po jeho vzniku. V následujících letech proběhlo na Moravě několik stovek sabotáží. Na Valašsku od léta 1942 působila odbojová skupina v okolí Hostýnských vrchů. Měla vazby na skupiny v okolí Brna a Ostravy. Další skupiny byly v okolí Frýdku-Místku

nebo Štramberku a působily pak i v okolí Rožnova p. R.

Největší partyzánské boje začaly probíhat až v roce 1944 poté, co se zformovala 1. čs. partyzánská brigáda Jana Žižky z členů, kterým se podařilo uprchnout přes slovenské hranice. Skupiny, jež se chtěly dostat přes hranice, si často pomáhaly sabotážemi k odvedení pozornosti (například umístěním výbušniny ve Velkých Karlovicích na podzim 1944). Cílem bylo podpořit slovenské partyzánské skupiny ve Slovenském národním povstání i rozvíjet činnost skupin na Moravě.

Jakmile se partyzánský oddíl přesunul zpátky na Moravu, začalo docházet k častým střetům s německými četníky.

OBR. Partyzány zničený vlak ve Valašském Meziříčí. Foto: archiv MRV

Ke zmíněné brigádě se přidaly i další partyzánské jednotky. Útoky cílily zejména na železnici, což znemožnilo provoz vlaků, přestřiháváním drátů vedení byla zase znemožněna telefonická komunikace.

Na podzim 1944 se objevil nový způsob partyzánského boje: přepady policejních stanic, na něž policie ihned zare-

agovala. Na Vsetínsku proběhla rozsáhlá protipartyzánská akce Tetřev. Neskončila úspěšně navzdory tomu, že se povedlo zadržet a popravit několik příslušníků odboje.

V souvislosti s odbojem se nesmí zapomenout ani na běžné obyvatelstvo, které odbojovou činnost podpořilo, ať už morálně či materiálně, a to i pod hrozbou perzekuce.

V roce 1945 se partyzánské akce rozšířily takřka na celé území Protektorátu a jejich vyvrcholením bylo květnové povstání. Bezpečnostní složky se snažily tyto akce oplatit v několikanásobném měřítku až do posledních okamžiků války, avšak neúspěšně.

Andrea Mrštínová, historik Muzea regionu Valaško